

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ МВС УКРАЇНИ  
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**



**ЗБІРНИК ТЕЗ**

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОГО МІЖВІДОМЧОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО  
ФОРУМУ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В  
СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ»**

**(м. Київ, 30 травня 2023 року)**

**Київ 2023**

УДК 159.9:355.1

3-12

DOI: <https://www.doi.org/10.36486/30-05-2023>

*Рекомендовано Вченою радою ДНДІ МВС України  
(протокол № 4 від 27.06.2023 року)*

3-12            *Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України: збірник тез доп. II Всеукр. міжвід. психол. форуму (м. Київ, 30 травня 2023 р.). Київ: ДНДІ МВС України, 2023. 222 с.*

У збірнику представлено результати наукових досліджень із питань забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України, зокрема розкрито специфіку надання психологічної допомоги в умовах війни, особливості психологічної підтримки захисників та захисниць України, психологічного супроводу ветеранів війни та членів їхніх сімей, феномен колабораціонізму тощо.

Публікується за матеріалами роботи II Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму «Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України», проведення якого організовано Державним науково-дослідним інститутом МВС України (30 травня 2023 року).

Видання може зацікавити науковців, практиків, представників органів державної влади, працівників правоохоронних органів, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

*Матеріали тез викладено в авторській редакції з незначною коректурою.  
Відповідальність за дотримання академічної доброчесності та достовірність  
представлених тез доповідей несуть автори.*

© Колектив авторів, 2023

© ДНДІ МВС України, 2023

<b>Легенький М. І.</b>	НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	116
<b>Лукомська С. О.</b>	ПСИХОЛОГІЯ ДІТЕЙ, НАРОДЖЕНИХ ВІД ОКУПАНТІВ ТА КОЛАБОРАНТІВ.....	119
<b>Макарова О. П.</b>	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ БІОСУГЕСТИВНОЇ ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ПСИХОСОМАТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ.....	123
<b>Медведкіна А. О.</b>	ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ДІТЯМ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	126
<b>Маковський А. О.</b>	ЗАЛУЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ КАПЕЛАНІВ ДО НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗАХИСНИКАМ УКРАЇНИ.....	129
<b>Марченко О. Г., Іванов С. О.</b>	ОРГАНІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	131
<b>Марченко О. Г., Семенченко Ю. В.</b>	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	134
<b>Мельник О. А.</b>	ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ У ПЕВНИХ ОБСТАВИНАХ.....	137
<b>Мілорадова Н. Е., Невинна В. І.</b>	РОЗВИТОК ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	140
<b>Морозов О. М., Морозова Т. Р., Бараннік В. А.</b>	ПРОФЕСІЙНІ РИЗИКИ ОПЕРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	145
<b>Нечітайло І. С.</b>	ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВА ФУНКЦІЯ ІНСТИТУТУ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	149
<b>Овсяннікова Я. О., Кердивар В. В.</b>	АРТТЕРАПІЯ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ РОБОТИ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ.....	153
<b>Остапович В. П.</b>	ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	156
<b>Пампура В. П., Остапович І. П.</b>	ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОЇ СТІЙКОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПОЛІЦІЇ.....	160
<b>Пахомов І. В.</b>	НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗДОБУВАЧАМ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	163
<b>Платонов В. М.</b>	ПРОФЕСІЙНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВІДБІР ЯК ПЕРЕДУМОВА ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФАХІВЦЯ-ПІРОТЕХНІКА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	166

**Платонов Владислав Максимович,**  
науковий співробітник навчально-наукової лабораторії  
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру,  
Національний університет цивільного захисту України,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7013-8660>

## **ПРОФЕСІЙНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВІДБІР ЯК ПЕРЕДУМОВА ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ФАХІВЦЯ-ПІРОТЕХНІКА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Виконуючи діяльність з розмінування піротехніки Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) постійно працюють в екстремальних умовах. Екстремальний характер діяльності обумовлений тим, що піротехніки працюють з вибухонебезпечними предметами (далі – ВВП), а точніше з їх вилученням. Така діяльність несе пряму загрозу для життя людини, так як є можливість випадкового вибуху ВВП, який може статися випадково.

Дослідниками визначено, що не всі кандидати можуть працювати за екстремальними видами діяльності. Професія екстремального профілю вимагає від кандидата певного рівня розвитку професійно-важливих якостей, що обумовлені особливостями професії. Застосування процедури професійного-психологічного відбору дозволяє відсіяти кандидатів у яких показники індивідуально-психологічних особливостей задовольняють потрібними показникам, для подальшого фахового навчання та успішного проходження служби.

Враховуючи наявність визначених професійно-важливих якостей для кандидатів у піротехніки, ці індивідуально-психологічні якості, є тими характеристиками, що дозволяють ефективно виконувати професійну діяльність.

У дослідженні, О. Недвиги, військовослужбовців саперів, що приймали активну участь у розмінуванні у зоні проведення Антитерористичної Операції/Операції Об'єднаних Сил на сході України та саперів Збройних Сил України, які входили до миротворчого континенту, що виконували задачі з розмінування території Південного Лівану, виділено наступні професійні-психологічні якості, які повинні бути у саперів:

- середній рівень особистісної та реактивної тривожності;
- висока емоційна стійкість;
- високі показники адаптаційних можливостей;
- здатність швидко переключатися між різними видами праці;
- готовність до виконання повторюваних дій [2].

З наведеного дослідження можна визначити наступні компоненти професійно-психологічних якостей військовослужбовців саперів, а саме:

- емоційно-вольові якості;
- швидка адаптивність до змін умов праці;
- висока стресостійкість [3].

У дослідженні саперів Державної спеціальної служби транспорту В. Мозгового виявлено наступні характерологічні особливості саперів, а саме:

- висока самооцінка та зрілість особистості;
- емоційна лабільність;
- висока самодисципліна;
- помірна комунікація та відкритість;
- надмірний самоконтроль;
- висока активність [1].

Тому характерологічні особливості особистості саперів мають певну специфіку в тому, що вони схильні до часткової ізольованості, надмірним самоконтролем до своїх дій, впевнені в собі, емоційно стійкі (зрілі).

У роботі Х. Софієвої та О. Тімченко з дослідження психологічного аналізу професії рятувальник-сапер Служби Порятунку Особливого Ризику МНС Азербайджанської Республіки, визначено наступні професійно-важливі якості:

- аналітичне мислення, та самостійне прийняття рішень;
- висока стресотійкість;
- високий рівень адаптивності;
- емоційно-вольова стійкість;
- низький рівень тривожності (особистісної та ситуативної);
- помірна схильність до ризику, сміливість, рішучість;
- здатність тривалий час працювати на самоті;
- гнучкість поведінки та її лабільність, здатність швидко переключитися з одного об'єкту на інший [4].

З наведених професійно-психологічних якостей саперів різних відомств ми можемо привести аналогію, що для піротехніків ДСНС вказані професійно-психологічні якості є схожими. Наведені індивідуально-психологічні якості забезпечують можливість виконання фахівцем своєї діяльності. Тому психологічний супровід діяльності буде базуватися на підтримці цих психологічних якостей в певному діапазоні для того щоб фахівець з розмінування міг виконувати свої функційні обов'язки.

Таким чином, підтримка, та вплив на покращення професійно-важливих якостей, визначення основних факторів, що пригнічують індивідуально-психологічні якості фахівців та робота з перешкоджанням негативних впливів є однією з основних мішеней для проведення психологом психологічного супроводу діяльності.

### Список використаних джерел

1. Мозговий В.І. Вивчення структурної організації особистості військовослужбовців-саперів та їх психологічний супровід. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. №2 С. 207–211.
2. Недвига О.В. Психологічний супровід військовослужбовців-саперів під час виконання бойового завдання. *Вісник національного університету оборони України: зб. наук. пр.* Київ: НУОУ, 2016. Вип. 1(47). С. 100–107.
3. Недвига О.В. Професійно-психологічний відбір військовослужбовців-саперів. *Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали III міжнар наук.-практ. конф.* (Київ, 02–03 березня 2018 р.). Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 113–115.
4. Софієва Х.Р. Оцінка та прогноз професійної придатності рятувальників Служби Порятунку Особливого Ризику МНС Азербайджанської Республіки: психологічний аспект: монографія. / За заг. ред. Х.Р. Софієвої, О.В. Тімченка. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2022. 204 с.